Min granne är en mördare – Skriva rysare

Min granne är en mördare – Skriva rysare - Svenska/Svenska som andraspråk, Årskurs 4-6

Syfte att skriva läskiga berättelser

Att träna på att skriva en riktigt läskig och trovärdig berättelse med person- och miljöbeskrivningar.

Läraren reflekterar om det som skrämmer oss

Idén till skrivprojektet fick jag efter filmen The Shovel, en krypande läskig mordhistoria med lysande dialog och oväntad dramaturgi som utspelar sig i ett grannskap. Vi spenderar hela våra liv omgivna av andra människor utan att de allra flesta fall fundera så mycket på vad som försiggår i huset eller lägenheten bredvid. Det är en ganska kittlande tanke, eller hur? Har du koll på alla dina grannar? Någon kanske har synpunkter på lämpligheten i en sådan här skrivuppgift. En ”utvidgad kollega” berättade att dennes elever tidigare mött lärare som aldrig lät eleverna skriva om ”läskiga” saker och införde triggervarningar. Filter och omdöme är naturligtvis bra, men om vi som lärare censurerar verkligheten (och den undervisning som eleverna möter) gör vi barnen en björntjänst. Vi ska inte skrämma slag på barnen och göra dem rädda för omvärlden. Men vi kan inte skydda barnen från ondska och inte heller från svåra och komplexa frågor. För att göra det lite mildare kan andra titlar vara *Min granne är en bankrånare* eller *Min granne är en maffiaboss.*

Inledning – Spionera på dina grannar!

För att fånga eleverna. Brukar du tjuvkolla på dina grannar? Det kanske du inte ska…

Bifogad video:
https://www.youtube.com/embed/NH5fod3mC7c?version=3&rel=1&fs=1&autohide=2&showsearch=0&showinfo=1&iv_load_policy=1&wmode=transparent

Eleverna kan fundera på och samtala om:

- Vad såg killen?
- Vad tror du egentligen hände i huset mittemot?
- Vad tror du händer nu med den nyfikna killen?
- Känner du dina grannar? Vad vet du om dem? (lämpligt att koppla samtalet till personlig integritet kanske)
- Hur mycket får man *titta över staketet* och *lyssna genom väggarna*… egentligen?

Använda film som stöd i skrivandet

Efter det korta klippet kan vi analysera tillsammans och se vad som gör det spännande. Vi försöker klä dramaturgin i ord bildruta för bildruta. Hur skulle en text se ut om handlingen var densamma? Hur kan karaktärerna gestaltas? Jag visar ca 10-20 sekunder som eleverna sedan får två minuter på sig att beskriva. Eleverna läser upp texterna för varandra och vi lyfter några exempel i helklass. Detta förfarande upprepas tills klippet är slut.

UPPGIFTEN – Att skriva en skräckinjagande berättelse

Slutligen introduceras berättelsens ramar. Du kan med fördel låta eleverna skriva en del i taget, till exempel inledning under en lektion, problemet som uppstår under en annan och så vidare. Varje del kan lägga fokus på olika saker och inledas med gemensamma övningar. Nedan ett exempel:

Förutsättningar: Du flyttar in i ett nytt kvarter (fokus på miljön).
Problem: Första kvällen ser du hur någon blir mördad i grannhuset (fokus på att gestalta karaktärerna).
Dramaturgin stegras: Mördaren gräver ned kroppen i trädgården (bygga upp dramaturgin).

Klimax: Mördaren tittar upp och ser din gestalt.

Gemensamma övningar – miljöbeskrivningar

- Bestäm tid och plats, men berätta inte var du är och vilken tidpunkt det är – låt det framkomma indirekt genom vad du ser och gör. Att göra så kallas att gestalta. Skriv inte “Det är natt”. Skriv “Mörkret tränger sig in omkring mig, palmerna är nu bara silhuetter och ljuden från havets vågor får sällskap av cikador. De värsta ljuden är några låga morranden och skall som verkar komma från någon typ av räv eller vildhund.” Gör några korta skrivövningar, till exempel stranden-på morgonen eller djungeln-på kvällen. Eleverna kan parvis komma på några förslag som delges i hela klassen.
- Låt personen röra sig i miljön (blir mer omväxling). Låt eleverna beskriva *hur* personen kan ta sig fram (till exempel trevar, går försiktigt, kryper, undersöker, trippar, springer, rusar osv). Skriv förslagen på tavlan.
- Låt personen bli påverkad av vad den ser och upplever. Tre korta övningar om hur personen reagerar och gör när: A) En orm slingrar sig ned från ett träd och hänger mitt framför ansiktet. B) Personen kliver på en gren och ljudet avslöjar var hen är. C) Solen går ned och mörkret lägger sig snabbt. Låt eleverna spåna parvis och lyft exempel i helklass.
- Använd alla sinnen till någon av miljöerna som skapats. Glöm inte bort hörsel och dofter (framkallar ofta minnen).

Gemensamma övningar – att gestalta karaktärer

Genomför övningarna i par. Det går att variera muntliga och skriftliga uppgifter. Några förslag:

- Tänk dig en argsint person. Skriv vad personen **gör** som visar ett den är argsint. Du får INTE nämna att personen är arg, ilsken, irriterad och så vidare.
- Fortsätt med samma person i tanken. Nu ska du skriva vad personen **tänker**. Forfarande samma känsla – ilska.
- Slutligen ska du fundera på vad personen **säger** när hen är arg.
- Upprepa stegen ovan med en person som är inställsam, lycklig, ledsen eller i chock.

Slutuppgift – skapa en bild

Skapa en fängslande bild som *förtydligar och förstärker berättelsens innehåll.* Bilden ovan, som är gjord i Pages (med Alfafunktionen) har infogats i Canva där rubriken tillkommit. Det går såklart lika bra att göra en bild med papper och penna!